

EL GOVERN POLONÈS
I SOLIDARITAT ES
RESPONSABILITZARAN DE LA
REFORMA POLÍTICA I ECONÒMICA
DE L'ESTAT

El pacte històric

Llibert Ferri

El pacte històric que han firmat a Varsòvia el govern comunista i l'oposició democràtica no té cap precedent a Polònia ni a cap país del bloc de l'Est. Fins ara els projectes reformistes i les concessions democratitzadores havien estat més el producte de pressions —i d'explosions— socials que no el resultat de negociacions amb criteris pragmàtics i racionals.

Walesa ha aconseguit la legalització de Solidaritat.

Els efímers períodes reformistes de 1956, 1970 i 1980 —tots van acabar malament— no tenen res a veure, doncs, amb la perspectiva democràtica que s'ha obert a Polònia a partir del 5 d'abril. Els acords entre el govern de Rakowski i la coalició democràtica que encapçala Lech Walesa implicaran, primer de tot, la legalització del sindicat Solidaritat, que s'ha compromès a corresponsabilitzar-se amb el govern del difícil procés de reforma econòmica: l'objectiu és combinar la planificació eficient amb l'economia de mercat. La coexistència entre les empreses públiques i les privades. Solidaritat haurà de controlar les seves bases, evitar vagues salvatges i, alhora, frenar la competència dels sindicats oficials comunistes, disposats a fer una política de populisme reivindicatiu.

L'altre punt fonamental dels acords és la reforma política. Es modificarà

l'actual constitució i es reconeixerà la llibertat d'associació, d'expressió i la independència dels jutges. El juny s'elegirà una Cambra de Diputats la composició bàsica de la qual ja se sap ara: el bloc governamental —el Partit Obrer Unificat, el Camperol, el Democràtic i un sector demòcrata-cristià— ocuparà el 65 per 100 dels escons. Els restants, el 35 per 100, els ocuparà l'oposició: candidatures promogudes per Solidaritat, pel Partit Socialista o altres grups. Aquest escrutini pseudo-democràtic per a la cambra es compensarà amb l'elecció d'un Senat de 100 escons amb criteris de votació totalment democràtics.

Amb tot, l'aspecte més important d'aquestes eleccions *pactades* serà comprovar amb quants vots populars han sortit els diputats governamentals i amb quants els de l'oposició. □

GORBATXOV I FIDEL CASTRO, CADA
DIA MÉS LLUNY

L'estrany viatge

L. F.

Les abraçades, les proclames d'amistat, la firma de convenis de cooperació no han pogut amagar les distàncies teòriques i pràctiques que separen als presidents Mikhaïl Gorbatxov i Fidel Castro. El viatge del líder soviètic a Cuba va ser una mena de comèdia on cada un dels personatges havia de fer esforços malabarístics per no perdre els papers. Gorbatxov va combinar la retòrica oficial de suport a Cuba amb

al·lusions a la democràcia llatinoamericana com a valor fonamental, més enllà d'aventurismes revolucionaris i contrarevolucionaris. I va trobar moments per explicar, amb llenguatge pedagògic, la seva *perestroika*.

Castro, que va afalagar —com toca va fer-ho— la personalitat del «company Mikhaïl Gorbatxov», no va desapropiar tampoc cap oportunitat per refermar els seus arguments: una Cuba socialista, amb una democràcia que mai assumirà el que ell anomena «les llibertats formals del parlamentarisme burgès». Una Cuba, en definitiva, que vol construir el seu propi model socialista, un model autònom.

Paradoxalment, Fidel Castro reivindicà la seva autonomia de l'URSS ara, quan el model polític i econòmic de Moscou el contraria. Abans de l'arribada de Gorbatxov al Kremlin, el model a seguir era el soviètic, fins al punt que l'actual Constitució cubana és gairebé calcada de la de l'URSS de l'època de Brejnev. Ara, en canvi, la paraula *perestroika* es considera quasi subversiva a l'illa, i a les llibreries de l'Havana no és possible trobar cap llibre ni discurs de Gorbatxov, ni tampoc dels membres del seu equip reformista. Per al règim comunista cubà la literatura política soviètica sembla que s'acaba en Iuri Andròpov, pare de les teories reformistes que després serien superades per Gorbatxov.

Castro no ho diu, però espera —com Jakes a Txecoslovàquia, Ceaucescu a Romania i Honecker a l'Alemanya de l'Est— que la *perestroika* fracassi i que Gorbatxov hagi de donar passos enre-re. O que, simplement, la seva incòmoda figura desaparegui de l'escena política. □

Fidel Castro no està per la 'perestroika'.